

het nieuwe ontwikkelingsprogramma (NPT) kan ook met niet-universitaire partners in een ontwikkelingsland worden samengewerkt. Misschien dat er daarmee meer mogelijkheden komen om de facultaire expertise te benutten.”

282 “CIS heeft zich losgezongen van de faculteiten en moet weer terug worden gebracht in de universiteit.’, meent drs. Kees van Dongen, die vanaf 2002 leiding geeft. “Het college van bestuur kan immers moeilijk subsidies geven aan een consultancyafdeling die voor de kerntaken van de VU niets oplevert. We zijn bezig daar systematisch aan te werken, maar het is niet eenvoudig om tot resultaten te komen.”

Zoveel hoofden, zoveel zinnen. Allen benadrukken de uitzonderlijke positie van ontwikkelingssamenwerking in een universitaire omgeving. De aansluiting blijft een hardnekkig probleem.

DE TERUGGEKEERDEN

In een recent artikel in *NRC handelsblad* beschrijft Frank Westerman een feestje in Gaborone, Botswana, waar hij gewezen wordt op een blanke man met wilde krullen, van hetzelfde grijs als zijn wenkbrauwen. ‘Dat is Ernst Engels’, wordt er gefluisterd. ‘Hij is de laatste der ontwikkelingswerkers’.³¹ Ernst Engels heeft vanaf 1978 vrijwel aansluitend gewerkt in projecten van de VU, in Botswana, in Lesotho en tenslotte in Zimbabwe. Met vierentwintig jaar veldwerk spant hij waarschijnlijk de kroon. Het is de vraag of hij nog in Nederland zou kunnen aarden. Projectmedewerkers die (wel) terugkeren, krijgen met stevige aanpassingsproblemen te maken. Om duidelijk te maken dat het werken in een project ook een prijs vraagt, laat ik enige teruggekeerden aan het woord.

Dr. Henk Vos ging met vrouw en vier kinderen voor twee jaar naar Indonesië. Daarna bleef het gezin wegens ziekte van een kind in Nederland, terwijl Henk nog een jaar in Yogya ging werken, met steeds tussentijdse reizen naar Nederland. Als hij definitief terugkeert naar Nederland ervaart hij een verschijnsel dat hij aanduidt als een ‘culture shock’, iets waarvan hij een jaar lang last heeft. “En het probleem is dat je juist in die tijd een nieuwe carrière moet zien op te bouwen, waarbij je wetenschappelijk gezien zo ongeveer weer bij nul moet be-